

droit primaire de l'Union, étant donné qu'elle est nécessaire à la réalisation de la solidarité qu'incarnent ces services, qui n'ont aucun caractère économique et sont soumis au contrôle étatique, au sens de la jurisprudence européenne;

- le fait que la fourniture de ces services soit réservée, en vertu des articles 2 et 67 de la loi attaquée, aux mutualités n'entame pas la liberté des entreprises d'assurance de proposer des contrats complémentaires aux membres de ces mutualités.

8. ECONOMISCH STRAFRECHT/DROIT PÉNAL ECONOMIQUE

*Dirk Libotte*¹²

Rechtspraak/Jurisprudence

Hof van Cassatie 25 oktober 2011

STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID

Rechtspersoon – Wettelijke toerekening – Aansprakelijkheid van de natuurlijke persoon

RESPONSABILITÉ PÉNALE

Personne morale – Imputabilité légale – Responsabilité de la personne physique

In het strafrecht bestaan er diverse manieren om uit te maken wie strafrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld indien een misdrijf wordt gepleegd. Eén van deze manieren is de zgn. 'wettelijke toerekening', waarbij de wetgever de aansprakelijke persoon aanduidt, of de categorie van personen aanduidt waarbinnen de strafrechter de voor het misdrijf aansprakelijke persoon dient te zoeken. Voorbeelden hiervan zijn de toerekening aan 'de werkgever', 'de zaakvoerder', 'de koopman', 'de eigenaar', enz. Het bezitten van de in de wet genoemde hoedanigheid is dan een vereiste opdat de dader strafrechtelijk kan worden veroordeeld.

In een arrest van 25 oktober 2011 heeft het Hof van Cassatie beslist dat dergelijke wettelijke toerekening (in casu aan 'de eigenaar of de vruchtgebruiker' van een beschermd monument, die een rechtspersoon was) er niet aan in de weg staat dat de rechter dit misdrijf ook toerekent aan de persoon die in rechte of in feite de ware verantwoordelijke is voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon en door zijn persoonlijk optreden schuld heeft aan het nalaten van de rechtspersoon. Deze rechtspraak, indien ze wordt doorgetrokken naar andere gevallen van wettelijke toerekening, heeft tot gevolg dat misdrijven gepleegd in vennootschapsverband, waarbij enkel de rechtspersoon de wettelijk omschreven hoedanigheid heeft, ook kunnen worden

toegerekend aan de natuurlijke persoon die persoonlijk schuld heeft aan het feit dat de rechtspersoon een misdrijf heeft gepleegd. Aldus maakt het Hof van Cassatie in bijzonder ruime marge abstractie van de beperking van de kring van strafrechtelijk aansprakelijke personen die de wetgever eerlang door middel van de wettelijke toerekening heeft willen invoeren.

Kort na de invoering van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon hebben het Hof van Cassatie en het Grondwettelijk Hof reeds geoordeeld dat rechtspersonen ook strafbaar konden zijn voor misdrijven waar de wetgever door middel van wettelijke toerekening enkel natuurlijke personen had geïsoleerd, omdat werd geoordeeld dat de invoering van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon een impliciete opheffing vormde van de beperking van de aansprakelijkheid tot natuurlijke personen. Met onderhavige uitspraak gaat het Hof van Cassatie echter nog een stap verder, en beperkt het Hof het belang van de door de wetgever voorziene toerekening nog meer.

9. MEDEDINGINGSRECHT EN GEREGULEERDE SECTOREN/DROIT DE LA CONCURRENCE ET SECTEURS RÉGULÉS

*Koen Baekelandt*¹³

Wetgeving/Législation

Consultatiedocument gepubliceerd op 10 oktober 2011 – Mededeling van de Raad voor de Mededinging betreffende de berekening van geldboeten

MEDEDINGING

Belgisch mededingingsrecht – Restrictieve mededingingspraktijken – Geldboeten – Richtsnoeren

CONCURRENCE

Droit belge de la concurrence – Pratiques restrictives – Amendes – Lignes directrices

Op 10 oktober 2011 publiceerde de Raad voor de Mededinging een ontwerp van nieuwe richtsnoeren voor de berekening van geldboeten inzake restrictieve mededingingspraktijken (o.m. kartels en misbruiken van machtspositie). De bedoeling van de richtsnoeren bestaat erin om meer transparantie en meer rechtszekerheid te bieden aan ondernemingen en ondernemingsverenigingen die het voorwerp uitmaken van een onderzoek of van een gemotiveerd verslag van de auditeur waarbij aan de Raad voor de Mededinging wordt gevraagd om een inbreuk op de mededingingsregels vast te stellen.

De Raad zal voor de geldboeten een berekeningsbasis hanteren die in principe wordt gevormd door de totale

¹² Advocaat te Brussel.

¹³ Advocaat te Brussel.

waarde van de verkoop van de betrokken producten of diensten die rechtstreeks of onrechtstreeks in verband staat met de vastgestelde inbreuk(en) tijdens het laatste volledige jaar van de vastgestelde inbreuk. Op dat bedrag past de Raad vervolgens een verhogingsfactor toe die rekening houdt met de ernst (in principe tussen 15% en 30% voor zeer ernstige en ernstige inbreuken) en de duur van de inbreuk (van 10% tot 30% per begonnen jaar van inbreuk, afhankelijk van het geval). Het aldus verkregen basisbedrag van de boete kan voorts worden verhoogd of verlaagd in functie van bewezen verzwarende of verzachtende omstandigheden. Elk boetebedrag moet ten slotte worden getoetst aan de principes van proportionaliteit en billijkheid.

De richtsnoeren zullen worden toegepast op de zaken waarin op de dag van de publicatie in het *Belgisch Staatsblad* nog geen beslissing van de kamer van de Raad is genomen waarbij een inbreuk wordt vastgesteld.

Rechtspraak/Jurisprudence

Raad voor de Mededinging 7 september 2011

De Vijver Media NV / Waterman & Waterman Comm.VA, Corelio NV, Sanoma Corporation

Beslissing: nr. 2011-C/C-24

MEDEDINGING

Belgisch mededingingsrecht – Concentraties – Geen significante belemmering van daadwerkelijke mededinging – Toelaatbaarheid – Tijdschriften, kranten en televisie

CONCURRENCE

Droit belge de la concurrence – Concentrations – Pas de limitation perceptible de la concurrence effective – Admission – Périodiques, journaux et télévision

Deze zaak betreft de verwerving van gezamenlijke zeggenschap over *desert Fishes* (Woestijnvis), *Humo* en SBS Belgium (VT4 en VijfTV) door Waterman & Waterman, Corelio en Sanoma (via de Vijver Media). Ondanks het hoge marktaandeel op de Belgische markt voor publicatie van Nederlandstalige tijdschriften, blijven op die markt nog voldoende sterke concurrenten over; bovendien verschilt *Humo* van de Sanoma-tijdschriften zoals *Story* en *Flair* waardoor de concurrentiële druk op die tijdschriften niet afneemt. Hetzelfde geldt voor de markt voor de verkoop van themareclame in Nederlandstalige tijdschriften. Er bestaat verder geen prikkel om concurrenten uit te sluiten van toegang tot advertentieruimte in de tijdschriften, kranten en televisiekanalen van de partijen; op die verschillende markten zijn ook voldoende sterke concurrenten aanwezig.

De auditeur had in zijn verslag beweerd dat de partijen bij de concentratie (via de aanwezigheid van Woestijnvis op door VRT georganiseerde productiebriefings) voorkennis zouden kunnen krijgen van het zendschema van VRT wat concurrenten van VT4 en VijfTV zou kunnen

benadelen. de Raad volgt die analyse echter niet aangezien kan worden verwacht dat VRT Woestijnvis op gelijke voet zal behandelen met alle andere productiehuizen en haar zendschema dus niet voortijdig aan Woestijnvis zal meedelen. Voorts wordt Woestijnvis niet gecontroleerd door SBS Belgium maar door W&W, Corelio en Sanoma die een eigen belang hebben om de concurrentiekracht van Woestijnvis te verzekeren. Daarom lijkt het in het belang van Woestijnvis dat het niet alleen programma's zou maken voor de zenders van SBS Belgium, maar ook voor VRT zodat Woestijnvis de door VRT aan alle productiehuizen opgelegde geheimhoudingsverplichting zal moeten naleven.

Raad voor de Mededinging 11 oktober 2011

Securitas / D&S Holding

Beslissing: nr. 2011-C/C-28

MEDEDINGING

Belgisch mededingingsrecht – Concentraties – Geen significante belemmering van daadwerkelijke mededinging – Toelaatbaarheid – Bemande bewakingsdiensten

CONCURRENCE

Droit belge de la concurrence – Concentrations – Pas de limitation perceptible de la concurrence effective – Admission – Services de surveillance avec personnel

De Raad voor de Mededinging heeft de overname goedgekeurd van Cobelguard door Securitas die beiden actief zijn op de Belgische markt voor bemande bewakingsdiensten.

Ter staving van zijn beslissing neemt de Raad de volgende factoren in aanmerking: (i) er blijven voldoende sterke concurrenten over op de markt en de kleinere ondernemingen halen gelijkaardige contracten binnen als de grotere spelers, (ii) het potentieel volatiel karakter van de marktaandelen die sterk schommelen wanneer (ten gevolge van een aanbestedingsprocedure) een belangrijk contract overgaat naar een andere speler, (iii) de twee ondernemingen zijn geen naaste concurrenten maar complementair (in aanbestedingsprocedures concurreerden zij bv. weinig met elkaar), (iv) grotere klanten zijn prijsbewust en hebben een belangrijke onderhandelingspositie, de kosten om naar een concurrent over te stappen zijn vrij laag, er is concurrentiële druk van de dreiging van klanten om bewakingsdiensten intern te voorzien en de looptijd van de contracten is vrij kort en (v) de toetredingsbelemmeringen zijn laag. Ten slotte hecht de Raad ook belang aan het feit dat de overgrote meerderheid van ondervraagde concurrenten en klanten geen mededingingsproblemen hebben gesignaleerd als gevolg van de concentratie.